

Fremtidens oppvekststruktur, høringssvar 02.2026

Ansatte ved Båsmo barneskole

Kapasitet: Areal, ressursbruk og skolegård

I høringsnotat fra 16.12.2025 kommer det fram av kommunens egne tabeller at det legges til grunn en kapasitet på 420 elever ved Båsmo barneskole. Dette stiller vi oss uforstående til, all den tid bygget ble bygg for 350 elever. Vi antar at kommunens feil-rapporterte kapasitet kommer av at de regner ganger, garderober og andre fellesareal som en del av vårt undervisningsareal. Det sier seg selv at dette er helt urimelig. De eneste kvadratene som sier noe om vår kapasitet hva angår daglig drift, er klasserommene.

Kommunens kapasitetsberegning leder til flere spørsmål:

1. Inneklima: Hvordan blir luftkvalitet og støy påvirker av et elevtall over det skolen er bygd for?
2. Brannsikkerhet: Hvordan berører det brannsikkerheten – særlig med tanke på rømningsveier?
3. Toalett: Vil tilgangen til toaletter for elever og ansatte følge byggeforskriftene for skoler?
4. Garderobe: Hvert trinnns garderober har 50 plasser. Hvor skal resten ha plass? Hvis alle elevene på Ytteren skal til Båsmo, alternativ C, hvor det settes opp brakkerigger, vil det like fullt skape logistikkutfordringer; skal noen førstklassinger dele gardrobe med noen andreklassinger, i forskjellige etasjer, o.l.
5. Klasserom: For hvert trinn er det to klasserom. De er på papiret bygd for å håndtere 25 elever hver. I praksis er dette en smerteterskel som gir svært lite pedagogisk handlingsrom, i tillegg til mye uro og støy.

I høringsnotatet står det «[f]or alle forslag legges til grunn at klassestørrelse ikke overstiger 28 elever, og at det ikke bør overstige 25 elever». Denne formulering, sett i samsvar med kommunens feilrapportering av at skolen har en kapasitet på 420 elever, viser et uttrykt ønske om å maksimere klassestørrelsene. Dette er for det først helt og holdent pedagogisk uforsvarlig. For det andre har vi ikke plass til flere enn 25 elever per klasserom.

6. Spesialrom: For å ta i bruk spesialrommene våre – sløyd, kunst, naturfag, mat og helse, og musikk – kreves det ressurser til å dele opp i grupper. Spesialrommene er ikke store nok til å undervise en gruppe på 25 elever. Uten å dele inn i mindre grupper er det få – om noen – muligheter til å gjennomføre undervisning der. Dette blir en større utfordring desto større klassene/trinnene er og blir. Blir dette tatt hensyn til i forhold til ressursfordeling?

7. SFO: Er det plass til flere elever på SFO? Om det er fysisk plass, hva gjør dette med støyutfordringer o.l. som er svært belastende for de ansatte og elevene? Vil det bli gitt ressurser til å drifte flere «avdelinger» på SFO, slik at man kan fordele barna? Er det tatt hensyn til at økt elevtall fører til flere elever som trenger nær oppfølging (mulig en til en) også før og etter undervisning? Forståelsen for at slike behov også gjelder i SFO-tiden ser vi lite til i ressursfordelingen til skolene per i dag. Utfordringen vil bli enda større med flere elever.

Kjøkken er en viktig faktor i drift av SFO. I dagens bygg har SFO kun et lite huskjøkken med én liten vask, én oppvaskmaskin og én vanlig koketopp hvor det er trangt opp til avtrekksvifta. Det mangler for eksempel steamer og utslagsvask til å håndtere matlaging til over 100 barn.

8. Sårbare elever: Alle skoler har sårbare elever som trenger skjerming både i skoletid og på SFO. Hvor skal vi ha rom til dette? Med dagens elevtall er det allerede slik at alle våre grupperom – i tillegg til et kontor – er tatt i bruk av elever med særskilte behov. Dette innebærer elever med fysiske og/eller psykiske behov som gjør at de store deler av dagen ikke kan eller skal være sammen med hele klassen. Sårbare elever innebærer også elever som trenger ekstra tilpasninger faglig – for eksempel ekstra lesetrening – i tillegg til elever som trenger tilpasset sosial trening. Med økt elevtall blir slike behov større. Hvordan skal vi ivareta disse elevene?
9. Skolegård: I alternativ C med modulbygg/brakkerrigg, hvor alle elevene fra både Ytteren og Båsmo skal samles på Båsmoen: hvor er det tenkt å sette opp en slik brakkerigg? Skolegården oppleves allerede «liten» i forhold til dagens elevtall, skal det gjøres noen endringer for å tilpasse for ytterligere 200+ elever?

Pedagogikk

Det må ikke levnes noen tvil om at alt ovenfor hva angår kapasiteten til skolens areal, berører skolens pedagogikk. Noe har vi alt problematisert. Andre eksempler;

- Vi trenger gulvplass for å kunne lage en lekekrok, lesestrek eller spillestrek. Hvis det akkurat er plass til pultene i klasserommet, så blir det ikke noe av disse aktivitetene.
- Vi trenger skjermede rom hvis vi på en fornuftig måte skal kunne lære enkeltelever å håndtere sinnet sitt, uten (eller før) disse elevene blir en som andre er engstelige for eller holder seg unna.
- Vi trenger plass for at elevene skal kunne samarbeide uten at det ødelegger for andres læring.
- Vi trenger plass for å samkjøre undervisning og SFO på samme areal.
- Elever og voksne trenger et så lavt støynivå som mulig for å kunne konsentrere seg, og de fleste trenger så få distraksjoner som mulig. Hver elev er en distraksjon for alle andre elever. Antall betyr noe.

Eksempelene er uendelige, og faglig læring skjer det minimalt av hvis det ikke eksisterer et handlingsrom.

En stor økning i elevtallet vil få store konsekvenser for vårt profesjonsfellesskap. Både alternativ A og B vil overskride grensene for hva vi erfarer gir rom for god og forsvarlig pedagogisk drift. I forlengelse av dette ser vi at alternativ C vil skape en helt annen arbeidshverdag for oss. For å forstå hvorfor, la oss først forklare hvordan vi organiserer oss i dag. Ved Båsmo barneskole har vi brukt mye tid på å innarbeide trinn-team. Hos oss snakker vi ikke om klasser, men om hele trinnet – og basisgruppene/storgruppene er dynamiske og fleksible. Dette gir oss stor fleksibilitet på mange essensielle områder. Det har også bidratt til å danne et sterkt faglig og profesjonsrettet miljø. Trinn-teams-drift utnytter styrkene til den enkelte pedagog. Enhver pedagog har fag den har større interesse for, og flest studiepoeng i. Ved å jobbe i trinn-team kan vi fordele fag og tilhørende planleggings-, undervisnings- og oppfølgings-ansvar ut ifra kompetanse og interesser. Dette er en styrke for det faglige tilbudet til elevene og øker motivasjon blant lærerne.

Ved å jobbe i trinn-team er vi flere pedagoger som kjenner hvert enkelt barn. Flere pedagogers øyne på samme barn skaper et trygt læringsmiljø hvor ulike styrker hos barnet blir sett og fulgt opp. Det sammen gjelder ulike behov, og med dynamiske og fleksible grupper kan vi gjøre tilpasninger fortløpende. Jevnt over blir mer oppdaget. Pedagogene på trinnet kan diskutere behov og løsninger uten at man trenger å forklare situasjonen – situasjonen er kjent for alle på trinnet og det oppstår færre misforståelser. Man er flere om å løse behovene – faglige, men vel så mye sosiale. Videre betyr dette også at ved voksenfravær er det fortsatt mange andre voksne som kjenner til rutine og de ulike oppfølgingsbehovene. Fravær forstyrrer dermed ikke kontinuiteten faglig eller sosialt for elevene. Dette skaper et svært godt og trygt skole- og læringsmiljø. Det oppleves også trygt for den enkelte pedagog, og er dermed med på å ta bort noe av brodden på de belastningene vi står i. Ingen ved Båsmo barneskole ønsker å gå tilbake til tidligere drift, hvor alle hadde sin egen klasse. Vi opplever et tetter profesjonelt fellesskap ved å organisere oss på denne måten.

Det kan være lett å tenke at hvis denne organiseringen fungerer så bra, så er det bare å fortsette også med en markant økning i elevmassen. Men, hvis skolebygget ikke kan brukes slik den er tiltenkt – som to-parallells-skole, og med det bevare trinnsonene i bygget – vil det bli svært utfordrende å videreføre den gode pedagogiske praksisen vi har opparbeidet. Det er flere grunner til dette, men vi vil belyse tre hovedutfordringer.

For det første gjør trinnsonene at voksenressursene flyter mellom klasserommene og grupperommene innad på trinnet. Vi kan kontinuerlig sjekk hvor det er størst behov; man kan kjapt hente ut elever fra begge rom for å jobbe i en liten gruppe; når uønsket eller utagerende adferd oppstår er vi umiddelbart tilgjengelige for hverandre og kan støtte hverandre eller veksle på belastningen; elever kan bruke gangareal til å jobbe på, uten å være i veien eller forstyrre andre trinns undervisning; ved stasjonsarbeid kan vi danne grupper på tvers av basisgrupper, fordi sonen er et avgrenset område som alle elever (også de på 5 år) klarer å forholde seg til; ved praktisk undervisning (f.eks. kunst) kan man bruke hele sonen uten å være til sjanse for noen andre; tilsvarende ved frilek. I en tre-parallells-drift, slik alternativ C legger opp til, blir det ingen soner, gangareal kan benyttes i langt mindre grad, og det vil ikke være praktisk nyttig å skulle forflytte seg mellom klasserom på tvers av soner og etasjer.

For det andre vil det være tilnærmet umulig å videreføre praksisen hvor hver lærer har ansvar for adskilte fag. Dette av to grunner: 1) Siden fagene ikke har lik timesfordeling, vil det i mange tilfeller ikke gå opp med timeplanen at den enkelte lærer skal kunne dekke opp for det gitte faget på alle tre gruppene. 2) Den enkelte lærer vil, i løpet av dagen og uka, se for lite til de elevene de er kontaktlærer for. Det vil få stor betydning for en lærers mulighet til å opprettholde en god dialog og et godt samarbeid med hjemmet. Dette argumentet fører oss over til den neste årsaken til hvorfor man bare ikke kan videreføre dagens praksis til en tre-parallells-skole.

Altså, for det tredje, akkurat som bygget i seg selv har en smerteterskel for hva den tillater oss å gjøre, har alle mennesker en smerteterskel for hva man kan rekke over. Femti elever er en absolutt smerteterskel for hva vi pedagoger kan klarer å holde oversikt over på ett og samme trinn, og det er det skolen i teorien er bygd for. Her må det sies at 40 er et elevtall som oppleves oversiktlig og forsvarlig. Vi kan ikke videreføre nåværende praksis når elevtallet blir 60-70-75-80 på trinnet. Det er urimelig å skulle forvente at man klarer å holde faglig oversikt over så mange elever. Like viktig er det å understreke at man som lærer ikke klarer å skulle bygge relasjoner til så mange barn. En så stor elevgruppe vil få konsekvenser for elevers følelse av å bli sett og vår reelle evne til å se den enkelte. Det vil gå utover skolemiljøet og læringsmiljøet.

Gjennom skolestrukturdebatten og de ulike forslagene som blir lagt fram får vi ofte inntrykk av at det eksisterer en slags oppfatning om at et godt fagmiljø er et som kan planlegge seg ut av alle mulige utfordringer. Altså, at hvis pedagoger og andre ansette bare snakker tilstrekkelig sammen på kontoret før og etter undervisningstid, så løser det meste seg i undervisningssituasjonene vi står i. Dette er ikke tilfelle. Profesjonsfellesskap, planlegging, risikovurderinger og kompetanseheving er selvfølgelig en viktig del av lærergjernen og skoledrift. Likevel er det ikke slik at vi kan planlegge eller snakke oss ut av vår primær oppgave – nemlig å se og å nå inn til hver enkelt elev de timene vi har sammen med dem i klasserommet. Sterke fagmiljøer er kun sterke om skolen har gode rammer (skolebygg, læringsressurser, lokalmiljø) og tilstrekkelig bemanning til å oppfylle vår primær oppgave.

Nærmiljøet: Trafikk og forutsigbarhet

Trafikk: Vi vet at trafiksikkerhet rundt skolen har blitt tatt opp i tidligere høringsrunder, uten at det førte til noen forslag på løsning. Dropsonen til foresatte er allerede utfordrende slik den er i dag, hvor det ofte er fullt ved hente- og bringe-tider. Dette har ført til flere uheldige situasjoner. Bussene er en del av trafikkbildet. Rutebussen går tur og retur forbi skolen, i tillegg til skolebussene. Båsmoveien, fra skolen retning Bunnpris, er ikke dimensjonert for all trafikken, særlig vinterstid. Snø og parkerte biler tvinger ofte biler og busser opp på gangveien. I bakken hvor det er autovern er det ikke plass til at bil og buss møtes, noe som allerede har ført til trafikkuhell.

Det trengs allerede utbedringer. Hvordan skal dette adresseres for å ta høyde for økt trafikk?

Forutsigbarhet: I alternativ A og B, hvor noen av elevene som går på Ytteren skole skal flyttes til Båsmo: hvor går grensen, og hva avgjør hvem som skal gå på hvilken skole? Hva om det midt i skoleåret kommer tilflyttere til Båsmo og klassene allerede er fylt opp? Si at det på et trinn allerede er to klasser med 28 i hver, så kommer noen tilflyttende. Hvordan stiller kommunen seg til dette? Blir virkeligheten at grensene for klassestørrelser bare flyttes – nok en gang? Hvordan ivaretar kommunen trygghet og forutsigbarhet fra år til år angående hvilken skole barna skal gå på?

Forutsigbarhet har vært mangelvare de siste ti årene i Ranaskolen, med stadige innsparings- og nedskjæringsdebatter, i tillegg til reelle endringer i skolestrukturen. Dette påvirker alle ansattes arbeidshverdag. Det skaper slitasje, noe som igjen er kostbart. Uansett utfall av denne høringsrunden, blir det forespeilet at alle endringene skal tre i kraft fra og med august 2026. Dette gir verken skoleeier eller oss muligheten til å ivareta og forberede gode overganger for ansatte og elever. Dette er nok en faktor som bidrar til slitasje og misnøye blant ansatte og de ulike pårørte i nærmiljøet. Kommunen bør se på en handlingsplan som skaper en god prosess også etter at framtidens skolestruktur er bestemt. Manglende forutsigbarhet og stadige forhastede endringer er en fryktelig lite økonomisk måte å drifte skolesektoren på.

Vi har hjerterom til å ta imot alle elevene i Båsmo og Ytteren skolekretser ved Båsmo barneskole, og vi vil alltid arbeide for å ivareta hvert enkelt barn på en trygg og god måte i tråd med opplæringsloven. Men, vi kommer ikke utenom husrom. Vår mulighet til å oppfylle dette ansvaret forutsetter rammer som gjør det mulig å etterleve kravene i opplæringsloven, arbeidsmiljøloven og gjeldende tekniske byggeforskrifter. Når elevtall og organisering presses utover det skolebygget og bemanningen er dimensjonert for settes både elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø og ansattes krav til forsvarlige arbeidsforhold under press, da kan det fort bli dyrt å spare.